

Процедура

PR AML.B-001

Частина В

Процедура оцінювання ризику при наданні звільнень суб'єктам авіаційної діяльності від виконання окремих технічних або процедурних вимог авіаційних правил України в частині сертифікації персоналу з технічного обслуговування

Видання 1

**Контрольний примірник
(електронний документ)**

**Київ
2020**

II. Лист внутрішнього узгодження**Затверджено**

Голова Державіаслужби

Олександр БІЛЬЧУК

**Перевірено
та погоджено**

Заступник Голови

Ігор ЗЕЛІНСЬКИЙ

Начальник управління
підтримання льотної придатності

Володимир ОВЧИННИКОВ

Заступник начальника
управління підтримання льотної
придатності – начальник відділу
сертифікації організацій з
технічного обслуговування

Артем ДУБІНІН

Начальник відділу сертифікації
персоналу з технічного
обслуговування

Олександр КОНЯЄВ

РозробленоДержавний інспектор з авіаційного
нагляду за льотною придатністю ПС

Наталія ТЕНЬКОВА

III. Зміст

Розділ		Стор.
I	Титульний лист	1
II	Лист внутрішнього узгодження	2
III	Зміст	3
IV	Перелік діючих сторінок	4
V	Перелік введених видань/ ревізій	5
VI	Перелік утримувачів	6
VII	Використані скорочення	7
VIII	Визначення термінів	8
IX	Нормативні посилання та пов'язані документи	9
X	Призначення та мета	10
XI	Обсяг звільнень	11
XII	Процедура оцінювання ризику	12
XIII	Управління оцінюванням ризику	14
XIX Додатки	Додаток 1. Матриця управління ризиками для надання звільнень	15
	Додаток 2. Таблиці ймовірності/наслідків та матриці оцінювання ризику	16

V. Перелік введених видань/ ревізій

Видання/ ревізія Номер	Дата
1/---	14.09.2020

Дана Процедура набирає чинності з дня затвердження Головою Державіаслужби

VI. Перелік утримувачів

Номер копії	Утримувач	Формат
Контрольний примірник	ЄІС Офіційний сайт	Електронний

Врахований примірник в електронному вигляді міститься в базі Softline, ЄІС «Державна авіаційна служба України», в файлі "HANDBOOK_AID.rar" та на офіційному сайті Державіаслужби.

VII Використані скорочення

EASA	- Європейське агентство з безпеки авіації
AMC	- Прийнятні методи встановлення відповідності
GM	- Керівний матеріал
Авіаційні правила	- «Підтримання льотної придатності повітряних суден та авіаційних виробів, компонентів і обладнання та схвалення організацій і персоналу, залучених до виконання цих завдань»
Свідоцтво Part-66	Свідоцтво персоналу з технічного обслуговування повітряних суден (Part-66)

VIII Визначення термінів

В цій Процедурі терміни вживаються у значеннях, які наведені у Авіаційних правилах України «Підтримання льотної придатності повітряних суден та авіаційних виробів, компонентів і обладнання та схвалення організацій і персоналу, залучених до виконання цих завдань».

ІХ. Нормативні посилання та пов'язані документи

1. Авіаційні правила України «Підтримання льотної придатності повітряних суден та авіаційних виробів, компонентів і обладнання та схвалення організацій і персоналу, залучених до виконання цих завдань», затверджені наказом Державіаслужби від 06.03.2019 № 286, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 28 березня 2019 р. за № 316/33287;

2. Прийнятні методи відповідності (АМС) та керівний матеріал (GM) до процедур до Додатків 1-5 до Авіаційних правил, затверджені наказом Державіаслужби від 27.06.2019 № 809 (зі змінами);

3. STD-003. Процедура надання звільнень в галузі цивільної авіації;

4. PR AID.A-005. Надання звільнень суб'єктам авіаційної діяльності від виконання окремих технічних або процедурних вимог Авіаційних правил України.

Х. Призначення та мета

Дана Процедура є доповненням до Процедур STD-003 та PR AID.A-005 та .
призначена як для відповідного суб'єкту авіаційної діяльності, який запитує
надання звільнення, так і для державних інспекторів Державіаслужби, які
розглядають заявку та додані до неї документи щодо надання звільнення від
виконання окремих вимог Додатка 3 (Part-66) та/або Додатка 4 (Part-147) до
Авіаційних правил.

ХІ. Обсяг звільнень

Вимоги щодо надання звільнення встановлені у пунктах 66.В.30 Додатка 3 (Part-66) та 147.В.25 Додатка 4 (Part-147) до Авіаційних правил.

У цій Процедурі представлено сценарій можливого винятку, включаючи відповідні заходи щодо пом'якшення.

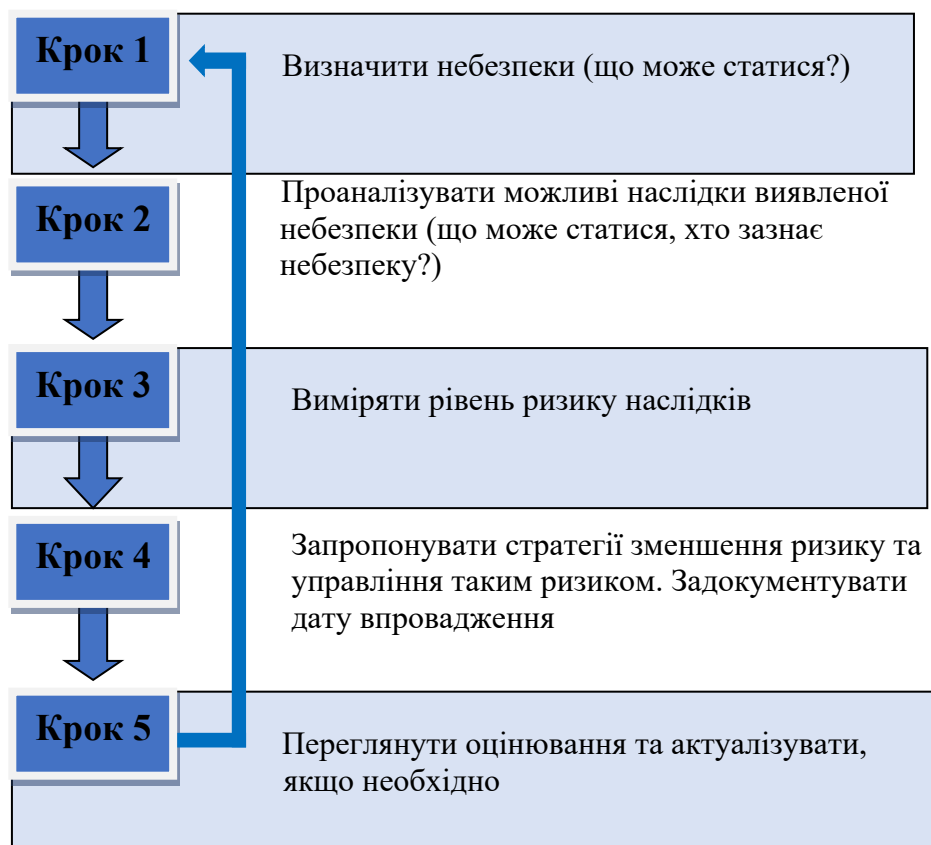
Очевидно, що згідно вимог пункту 147.В.25 Додатка 4 (Part-147) до Авіаційних правил винятки можуть бути надані для організацій з підготовки до технічного обслуговування, в той час як згідно пункту 66.В.30 Додатка 3 (Part-66) – такі дії можуть стосуватися окремих осіб - утримувачів свідоцтв Part-66.

Застосовуючи статтю 11 Повітряного кодексу України, суб'єкти авіаційної діяльності повинні вказати все наступне:

- а) період звільнення, який у будь-якому випадку не повинен перевищувати 12 місяців;
- б) конкретні вимоги Авіаційних правил, стосовно яких надаються винятки.

ХІІ. Процедура оцінювання ризику

12.1. Процедура, що застосовується, повинна дозволяти виявляти небезпеки та оцінювати ризик потенційних наслідків, пов'язаних з небезпекою, враховуючи найгірший передбачуваний стан. Результати можуть дозволити Державіаслужбі зробити вимоги Авіаційних правил більш гнучкими та надати відповідні винятки. Надання продовжень залежить від дотримання можливих пом'якшувальних заходів. Далі наведено просту процедурну модель, яка може допомогти в управлінні ризиками.

12.2. Визначення небезпеки

Для запобігання шкоди важливо розуміти не тільки те, що, можливо, нанесе шкоду, а й те, як і чому це може статися. Необхідно розглянути діяльність у контексті фізичного середовища, культуру організації та персоналу, який виконує цю діяльність.

Крім того, важливо вирішити, кому може бути заподіяно шкоду чи який вплив матиме на суб'єкта авіаційної діяльності (активи, середовище, тощо). Слід взяти до уваги речі, які запровадили школу у минулому та випадки, коли майже таке сталося.

12.3. Аналіз можливих наслідків виявленої небезпеки

Люди будуть робити помилки. Необхідно передбачити певний ступінь людської помилки та спробувати запобігти помилці, яка може спричинити шкоду.

- Враховувати кількість осіб, які можуть зазнати впливу протягом зазначеного періоду часу.
- Оцінити складність завдання.

12.4. Вимірювання рівня ризику наслідків

Необхідно врахувати як наслідки, так і ймовірність та чи потрібні додаткові дії, а саме:

- визначити поточні засоби контролю/запобіжні заходи, які застосовуються для запобігання формі ризику, що спричиняє шкоду або втрату;
- використати для оцінки ризику таблиці ймовірності і загроз та матриці оцінювання ризику (додаток 2 до цієї Процедури);
- вирішити, чи потрібно вживати додаткових запобіжних заходів для зменшення ризику, і якщо потрібні заходи, визначте, які зміни потрібно вжити;
- повторно оцінити ризики, припустивши, що були вжиті заходи безпеки (контроль) (для перевірки очікуваного впливу запропонованих змін).

12.5. Стратегії зменшення ризику та управління таким ризиком

Ключовою частиною цієї процедури є те, що оцінки ризиків повинні документуватися.

Запис служить доказом того, що ризик був ідентифікований та оцінений, і надає інформацію, необхідну для точного перегляду прогресу з часом, щоб визначити, чи зменшився ризик.

Оцінку ризиків та планування дій слід переглянути та змінити за необхідності. Це легко, лише якщо оцінка добре записана, а логіка, що лежить в основі рішень, прозора.

Документація повинна містити таке:

- результати проведеної ретельної перевірки для виявлення всіх небезпек та зменшення всіх значних ризиків;
- заходи безпеки, що діють, відповідають ризику та залишаються ефективними;
- запропоновані або реалізовані для зменшення ризику рішення є реалістичними, стійкими та ефективними.

12.6. Перегляд оцінювання та актуалізація

Оцінку ризиків слід переглядати за таких обставин:

- коли планується зміна, яка може вплинути на ризик;
- якщо запропонована дія породжує нову небезпеку;
- коли відбулися суттєві зміни;
- після завершення плану дій, призначеного для зменшення ризику (для підтвердження досягнення зниження ризику).

ХІІІ. Управління оцінюванням ризику

Звільнення від виконання окремих вимог Авіаційних правил діють протягом певного періоду.

Впровадження принципів безпеки є особливо актуальним через ризики, пов'язані з прийняттям гнучких заходів. Отже, особливий інтерес представляє детальний аналіз ризиків, коли необхідне застосування тимчасових винятків, а також необхідність встановлення заходів щодо пом'якшення наслідків та основних міркувань у процесі прийняття рішень.

Для полегшення розуміння вищезазначеного необхідно проаналізувати різні сценарії гнучкості на термін дії винятка, виявлення небезпеки, яка може виникнути, рівень ризику, дії щодо зменшення ризику, а також три підходи щодо сценаріїв, які можуть бути представлені, щоб служити керівним матеріалом при прийнятті рішень.

Додаток 1 до цієї Процедури представляє приклад матриці управління ризиками, а Додаток 2 - Таблиці ймовірностей/наслідків та матриці управління ризиками, які використовуються для оцінки виявлених ризиків.

XIX Додатки

Додаток 1

Матриця управління ризиками для надання звільнень

(приклад надання звільнення використання утримувачем свідоцтва Part-66 сертифікаційних прав без наявності нещодавнього досвіду)

Вияток	Суб'єкт авіаційної діяльності, який підлягає впливу	Ідентифікація небезпеки	Можливі наслідки	Індекс ризику	Можливі пом'якшення	Оперативні дії протягом періоду надання звільнення	Дії перед завершенням періоду дії звільнення	Дії протягом перших кількох місяців після завершення періоду дії звільнення
Звільнення від вимог 66.A20.(b)2 Додатка 3 до Авіаційних правил (використання сертифікаційних прав свідоцтва Part-66 без наявності 6-місячного досвіду, отриманого протягом останніх двох років) на період обмеженої експлуатації повітряних суден, але не більше 6 місяців	Організації з технічного обслуговування та відповідно персонал з технічного обслуговування повітряних суден	Продовження дійсності сертифікаційних прав свідоцтва Part-66, на період обмеженої експлуатації повітряних суден, спричиненої введенням карантину та обмежувальних заходів в Україні	Зменшення штату персоналу з технічного обслуговування, що спричиняє вплив на експлуатаційну здатність сектору технічного обслуговування	Середній 3 D Середня ймовірність:3 Помірний наслідок: C	1. Встановити, що принаймні один утримувач свідоцтва Part-66 яка виконує засвідчує технічне обслуговування відповідного повітряного судна, відповідає вимогам щодо нещодавнього досвіду. 2. Збільшити моніторинг або оцінку ефективності (у тому числі, за необхідності, віддаленими засобами). 3. Виконати додаткове оцінювання компетенції відповідного персоналу	1. Представити всю документацію, що обґрунтовує звільнення. 2. Встановити, що будь-яке відхилення від встановлених Державіаслужбою умов призведе до зупинення наданого звільнення. 3. Організувати повідомлення щодо наданого звільнення про будь-яку ситуацію, яка загрожує безпеці. 4. Забезпечити виконання процедур продовження сертифікаційних прав. 6. Впровадити механізм реєстрації та моніторингу звітів	1. Державі служба має опрацювати з суб'єктом авіаційної діяльності план відновлення, щоб впорядковано повернутися до звичайної наглядової діяльності після надання звільнення. 2. Узгодити план (набуття нещодавнього досвіду або планування нової підготовки на відповідний тип) для поновлення дійсності сертифікаційних прав.	Реалізувати план постійного нагляду Державіаслужбою за схваленою організацією з технічного обслуговування, включаючи перевірку вимог 145.A.35

Таблиці ймовірності/наслідків та матриці оцінювання ризику

Таблиця ймовірностей ризику безпеці

Ймовірність	Значення	Оцінка
Дуже висока	характерна дуже висока частота реалізації ризику, тобто дуже часто виникає необхідність у звільненні	5
Висока	характерна висока частота реалізації ризику, тобто необхідність у звільненні виникає час від часу	4
Середня	характерна середня частота реалізації ризику, тобто можливо, що виникне необхідність у звільненні	3
Низька	характерна низька частота реалізації ризику, тобто дуже мало ймовірно, що виникне необхідність у звільненні	2
Дуже низька	характерна дуже низька частота реалізації ризику, тобто майже неймовірно, що настане необхідність у звільненні	1

Таблиця оцінювання наслідків

Наслідок	Значення	Оцінка
Катастрофічний	Гнучкість при наданні звільнення може спричинити проблеми або обмеження експлуатаційної потужності відповідного блоку в нормальних та екстремальних умовах експлуатації, навіть авіаційні події	A
Значний	Гнучкість при наданні звільнення може призвести до проблем або обмежень експлуатаційної потужності відповідного блоку в нормальних та екстремальних умовах експлуатації.	B
Помірний	Гнучкість при наданні звільнення може призвести до кількох наслідків, які не впливають на безпеку	C
Невеликий	Гнучкість при наданні звільнення не створює жодних проблем або обмежень щодо експлуатаційної потужності відповідного блоку в нормальних та екстремальних умовах експлуатації	D
Незначний	Гнучкість при наданні звільнення не має ризику впливу на людей або не завдає шкоди обладнанню, що експлуатується суб'єктом, який запитує звільнення	E

Продовження додатка 2

Матриця оцінювання ризику

Ймовірність ризику	Наслідок ризику				
	Катастрофічний А	Значний В	Помірний С	Невеликий D	Незначний Е
Дуже висока 5	5 А	5 В	5 С	5 D	5 Е
Висока 4	4 А	4 В	4 С	4 D	4 Е
Середня 3	3 А	3 В	3 С	3 D	3 Е
Низька 2	2 А	2 В	2 С	2 D	2 Е
Дуже низька 1	1 А	1 В	1 С	1 D	1 Е

Діапазон індексу ризику	Опис	Рекомендовані дії
5 А, 5 В, 5 С, 4 А, 4 В, 3 А	Високий ризик	Немає гнучкості щодо надання звільнення
5 D, 5 Е, 4 С, 4 D, 4 Е, 3 В, 3 С, 3 D, 2 А, 2 В, 2 С, 1 А	Середній ризик	Застосування дій щодо зменшення ризику: обмежень, умов та рекомендацій, постійного моніторингу суб'єктом, який запитує звільнення, для своєчасного повідомлення про події, та постійного нагляду Державіаслужбою
3 Е, 2 D, 2 Е, 1 В, 1 С, 1 D, 1 Е	Низький ризик	Прийнятно. Подальші дії щодо зменшення ризику не передбачаються